

Katecheza dla szkoły średniej:

Warto wyruszyć w Drogę? Największy szlak pielgrzymkowy Europy, czyli o Santiago de Compostela (Ks. Jakub Kuchta)

I. Założenia edukacyjne

1. Cele ogólne:

Zapoznanie uczniów z historią i chrześcijańskim dziedzictwem Camino de Santiago.

2. Wymagania programowe

Uczeń:

➤ Wiedza

- Opisuje, kim był Jakub Apostoł i wyjaśnia jego historię na podstawie Pisma Świętego i Tradycji.
- Wyjaśnia, czym jest Camino de Santiago.
- Wymienia charakterystyczne elementy związane z Camino.

➤ Umiejętności

- Na podstawie tekstów własnymi słowami opisuje, jakie znaczenie może mieć pielgrzymka dla życia duchowego człowieka.
- Uczeń wyjaśnia własnymi słowami, jakie znaczenie dla Europy ma ruch pielgrzymkowy do Santiago de Compostela.
- Proponuje opracowanie własnego sposobu podróży.

➤ Postawy

- Dostrzega chrześcijański wymiar pielgrzymowania.
- Jest zainteresowany pielgrzymowaniem.

3. Formy pracy

Rozmowa, praca z podręcznikiem, prezentacja multimedialna, tworzenie wywiadu, praca w grupach/parach.

4. Metody i techniki

Opowiadanie, wykład, rozmowa kierowana, interpretacja tekstów, uzupełnianie ćwiczeń w kartach pracy, wywiad, projekcja prezentacji multimedialnej.

5. Środki dydaktyczne

Podręcznik, dziennik, komputer, projektor, Pismo Święte, notatnik, gadżety związane z Camino.

II. Przebieg katechezy

1. Modlitwa

Katecheta może posłużyć się Składem Apostolskim – jako modlitwą nawiązującą do dziedzictwa Apostołów.

2. Sytuacja egzystencjalna

Katecheta wprowadza w temat katechezy, zadając pytania:

Z czym kojarzy się wam słowo pielgrzymka?

Widzieliście kiedyś przechodzących pielgrzymów lub sami uczestniczyliście w pielgrzymce?

Następnie katecheta zapoznaje uczniów z tekstem, informując ich, że tematem dzisiejszej lekcji będzie fenomen Santiago de Compostela i Camino. Katecheta prosi jednego z uczniów o przeczytanie tekstu wywiadu z podręcznika:

„Co ja tu właściwie robię? [...] Jestem na Camino de Santiago, i ludzie, których spotykam, dzielą się na trzy kategorie: tych, którzy ruszyli w drogę po przeczytaniu książki Hape Kerkelinga – to ja i wszyscy Niemcy [...]. A teraz wlokę się tędy, tłumiąc wściekłość na niego za to, że obok mnie idą tysiące ludzi pchniętych w drogę, którą bez niego nigdy by nie poszli, a najbardziej chyba wściekam się, że sam dałem się porwać modzie. [...]

Siedzimy więc sobie, ja rozkoszuje się gorącą kawą i atmosferą przebywania wśród przyjaciół. To już dziewiętnasty dzień, większość siedzących tu ludzi kiedyś spotkałem, niektórych wielokrotnie. Nauczyłem się też, że do każdego mogę podejść zagadać, spytać o wszystko, że zostanę zrozumiany jak to między przyjaciółmi. Gdzie jeszcze przysiąść się z filiżanką kawy do obcych ludzi i bez wstępu powiedzieć: «patrzcie co się stało z moim plecakiem», bez uprzedniego przedstawiania się?» (A. Kołaczkowski-Bochenek, *Nie idź tam człowieku!*, Kraków 2009).

Po lekturze tekstu katecheta podejmuje rozmowę z uczniami na temat przeczytanego tekstu:

Kim był autor pamiętnika?

Dokąd się udał?

Jakie były jego plany?

Czego doświadczył w czasie pielgrzymki?

3. Życie i wiara

Katecheta wprowadza uczniów w dalszą część katechezy. W celu poznania, kim był święty Jakub, prosi jednego z uczniów o przeczytanie fragmentów Pisma Świętego (można zastosować uroczystą formę odczytania Słowa Bożego, zapalić świece, powstać i czytać fragment, korzystając z egzemplarza Biblii):

„A gdy poszedł stamtąd dalej, ujrzał innych dwóch braci: Jakuba, syna Zebedeusza i brata jego, Jana, jak z ojcem swym Zebedeuszem naprawiali w łodzi swe sieci. Ich też powołał. A oni natychmiast zostawili łódź i ojca i poszli za Nim” (Mt 4,21–22).

„W tym także czasie Herod zaczął prześladować niektórych członków Kościoła. Ściął mieczem Jakuba, brata Jana [...]” (Dz 12,1–2).

Katecheta rozpoczyna rozmowę na temat przeczytanych fragmentów Pisma Świętego.

Kim byli apostołowie Jakub i Jan?

Co stało się w ich życiu, kiedy spotkali pierwszy raz Jezusa?

Jak zakończyło się ziemskie życie św. Jakuba?

Jakie inne fragmenty Pisma Świętego mówią nam o świętym Jakubie? Z jakich sytuacji go znamy?

Po zakończonej rozmowie katecheta zapoznaje uczniów z tym, czym jest Camino de Santiago. Może posłużyć się poniższym tekstem lub dołączoną prezentacją. Pożyteczne byłoby użycie odpowiednich przedmiotów związanych z pielgrzymowaniem oraz osobistym świadectwem katechety lub innego pielgrzyma.

Santiago de Compostela – miasto w Hiszpanii, w którym według tradycji znajduje się grób św. Jakuba Apostoła. Od IX wieku pieszo pielgrzymują tam ludzie z całej Europy. Potwierdzeniem odbytej pielgrzymki jest *compostela* – dyplom, potwierdzający, że pielgrzym przeszedł przynajmniej 100 km.

Camino – „droga”. Sieć szlaków pielgrzymkowych, które z całej Europy prowadzą od czasów średniowiecza do grobu św. Jakub.

Camino oznaczone jest charakterystyczną muszlą, która zawsze towarzyszy pielgrzymom udającym się do Composteli.

Do Santiago pielgrzymowali także papieże. Jan Paweł II był tam dwa razy – w 1982 roku wygłosił Akt Europejski – orędzie do krajów chrześcijańskiej Europy. W 1989 roku odbyły się tam Światowe Dni Młodzieży.

Katecheta wyjaśnia uczniom, że Santiago de Compostela jest miastem wyjątkowym dla całej Europy. Przez ponad 1000 lat pielgrzymowali tam wierni z całego kontynentu. Dlatego papież Jan Paweł II wygłosił tam ważną przemowę do Europejczyków zwaną Aktem Europejskim. Prosi o odczytanie fragmentu:

„Ja, Jan Paweł, syn polskiego narodu, [...] ja, następca Piotra [...], ja, biskup Rzymu i pasterz Kościoła powszechnego, z Santiago kieruję do ciebie, stara Europo, wołanie pełne miłości: Odnajdź siebie samą! Bądź sobą! Odkryj swoje początki. Tchnij życie w swoje korzenie. Tchnij życie w te autentyczne wartości, które sprawiały, że twoje dzieje były pełne chwały, a twoja obecność na innych kontynentach dobroczynna. Odbuduj swoją jedność duchową w klimacie pełnego szacunku dla innych religii i dla prawdziwych swobód. Oddaj cesarzowi to, co cesarskie, Bogu zaś to, co Boskie”.

Katecheta inicjuje rozmowę dotyczącą przeczytanej mowy. Zadaje pytania:

Do kogo zwracał się papież?

Do jakiego doświadczenia się odwoływał?

O co prosił mieszkańców Europy?

Jak dziś po prawie 40 latach rozumiemy te słowa?

4. Zastosowanie życiowe

Katecheta prosi jednego z uczniów o przeczytanie dalszej części pamiętnika Andrzeja Kołaczkowskiego-Bochenka:

„Msza jest w Santiago inna niż wszystkie. [...], Gdybym nie miał twarzy chowanej w dłoniach, wiedziałbym, że wokół płakały także dziesiątki innych ludzi. I to był koniec mojej pielgrzymki. Nie wiedziałem czego szukam, ale znalazłem to, co chciałem”. (A. Kołaczkowski-Bochenek, *Nie idź tam człowieku!*, Kraków 2009)

Katecheta zachęca uczniów do rozmowy:

Co się stało z bohaterem w Santiago?

Jakie było jego doświadczenie?

Następnie katecheza prosi uczniów o wykonanie zadania.

5. Zadanie

Na podstawie tekstów z dziennika pielgrzyma napisz, z jaki nastawieniem wyruszał on na Camino i czy różni się ono od tego, z jakim zakończył swoją pielgrzymkę. Jak myślisz, co mogło się wydarzyć?

Katecheta podsumowuje rozmowę oraz nawiązuje do całości katechezy.

Santiago de Compostela jest miejscem wyjątkowym. Znajduje się tam grób św. Jakuba Apostoła, jednego z najbliższych uczniów Jezusa. Od ponad tysiąca lat setki tysięcy pielgrzymów udają się tam z wielu powodów. Trzeba pamiętać, że pielgrzymka jest doświadczeniem wiary. Podczas drogi wielu ludzi ma okazje do przemyślenia swojego życia i odkrycia miłości Pana Boga w swoim życiu. Także i dziś wielu opuszcza swój dom, aby dotrzeć do katedry w Santiago. W Polsce i całej Europie znajdują się szlaki prowadzące do tego niezwykłego miejsca.

Katecheta zachęca uczniów do oglądnięcia dołączonego filmu oraz sięgnięcia to proponowanych materiałów.

<https://youtu.be/UDovAAgSJLk>

Zobacz:

Marek Kamiński, *Trzeci biegun*, Warszawa 2016.

A. Kołaczkowski-Bochenek *Nie idź tam człowieku!*, Kraków 2009.

Droga życia, reż. E. Estevez (2010).

6. Modlitwa na zakończenie

Katecheta może posłużyć się modlitwą pielgrzyma:

Boże, który wyprowadziłeś Swojego sługę Abrahama z miasta Ur chaldejskiego, strzegąc go podczas całej wędrówki, i który przeprowadziłeś naród izraelski przez pustynię: prosimy, racz wejrzeć na Twojego sługę, który przez miłość do Twojego imienia, pielgrzymuje do Composteli. Bądź dla niego towarzyszem w podróży, przewodnikiem na rozstajach dróg, wytchnieniem w utrudzeniu, obroną w niebezpieczeństwie, schronieniem w drodze, cieniem w dzień gorący, światłem w ciemnościach, pociechą w chwilach zniechęcenia i fundamentem jego zamierzeń, tak, aby za Twoim przewodnictwem dotarł cały i zdrow do końca swojej drogi oraz aby ubogacony łaskami i cnotami, napelniony zbawienną i nieustanną radością powrócił bezpiecznie do swojego domu. Przez Jezusa Chrystusa Pana Naszego. Amen¹².

¹² Zob. <http://caminodelavida.pl/2012/07/20/blogoslawienstwo-pielgrzymow-santiago/>. [dostęp: 31.09.2020 r.].